

H. Moninowska

poprzedni nr seryjny 702/1593

107 2/8

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Zawackie
87-100 Toruń, ul. Podmurzańska 1, tel. 0546 51 22 11-9
e-mail: fapak@wp.pl, www.zawacka.pl
NIP 626 16 25 127; REGON 870502736
KRS 0000011600
Nr ewid. 821000

Bork Bolesław

Gdynia
JOB „Gr. P.”
++ Bieszk Maria Magdala
zam. Bork
ps. „Brzołka”

YK: 702/1593 Pom

Polonia Best

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Bieszcz. Maria Magdalena

J:K:702/1593 Pom.

Wejherowo 10 W „Gryf Pom.”

I./1. Relacja

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora *k. 1 s. 1*

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora

II. Materiały uzupełniające relację *k. 4 s. 1-5*

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945

III./5. Inne ...

IV. Korespondencja

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne *k. 4*

VI. Fotografie *dział ikonografii*

1/2. Dokumenty dotyczące relatora -
- Biesak Maria H.:

1. "Odpis skrócony aktu zgonu", kserokop.
onyg. niemiecka (MSC Wejherowo) k. 19.1

RZECZPOSPOLITA POLSKA

URZĄD STANU CYWILNEGO w .....

Województwo .....

Odpis skrócony aktu zgonu

I. DANE DOTYCZĄCE OSOBY ZMARŁEJ:

- 1. Nazwisko .....
- 2. Imię (imiona) .....
- 3. Nazwisko rodowe .....
- 4. Stan cywilny .....
- 5. Data urodzenia .....
- 6. Miejsce urodzenia .....
- 7. Ostatnie miejsce zamieszkania .....

II. DANE DOTYCZĄCE DATY I MIEJSCA ZGONU:

- 1. Data .....

III. DANE DOTYCZĄCE MAŁŻONKA OSOBY ZMARŁEJ:

- 1. Nazwisko .....
- 2. Imię (imiona) .....
- 3. Nazwisko rodowe .....

IV. DANE DOTYCZĄCE RODZICÓW OSOBY ZMARŁEJ:

	Ojciec	Matka
1. Imię (imiona)	.....	.....
2. Nazwisko rodowe	.....	.....

Poświadczam zgodnie z wyżej opisanym
z treścią aktu zgonu Nr .....

Miejsce
na opłatę
skarbową

data .....

KIEROWNIK
Urzędu Stanu Cywilnego

II. Materiały uzupełniające relację: Bieszk
Maria [w:]

1. Bork Bolesław, biogram Bieszk, Marii M.
mpis, kopia k.3 s.1-3

2. Bork Bolesław, biogram Bieszk
Marii [w:] „Słownik biograficzny
konspiracji pomorskiej 1939-1945”,
t. XVIII cz. 4, wyd. IAPAK, s. 30, k.1 s.4-5
kserokop.

Bieszek (zauw. Bork) oddany do piętn. 16. VIII 1996 F1

BORK MARIA MAGDALENA z d. Bieszek, ps. "Brzózka" /1926 -1996/, łączniczka *Kom. Gminnej* Nr 12 TOW GP *"Kielno z siedz. w Kołeczkwie"*.
Urodz. 22.VII.1926 r. w Kołeczkwie, *ob. pow. morski*; córka Bernarda i Marii z d. Samson. Ukończyła IV kl. szkoły powsz. w miejscu zamieszkania, po wojnie VII kl. szkoły podstawowej eksternist. i Szkołę Przysposobienia Rolniczego. Do zamążpójścia pracowała w rodzinnym małym gospodarstwie rol., dorabiając zbieraniem owoców leśnych i przy zajęciach szkółkarskich w leśnictwie Piekiełko.

IV 30-51

W wrześniu 1939 r. ukryła z ojcem i bratem Józefem polskie książki, będące własnością szkoły i nauczycieli Poćwiardowskich. Rodzina Bieszków odmówiła przyjęcia DVL, za co brat Józef skierowany został do Organisation Todt. Ojciec *był zatrudniony* ~~przebiegł~~ *u* oddziałem partyzanckim *epo* TOW GP

poi. A. Loepera (w 1944 r. został osadzony w więzieniu wejherowskim). W początkach stycznia 1943 r. *Al. Bieszek* została zaprzysiężona przez męża zaufania *kom. Gm.* Nr 12 T. Bieszke, ps. "Byk". Powierzono jej funkcję łączniczki pomiędzy oddziałem kołeczkwskim "Gryfa" a grupami partyzanckimi w terenie. Zaopatrywała też przebywających w schronach partyzantów głównie w materiały opatrunkowe. Jej bezpośrednim zwierzchnikiem był czł. *Komandy* L. Kustusz, ps. "Burza". Podczas pobytu ojca w więzieniu została 27.VI.1944 r. wywieziona z matką i pięcioro rodzeństwa do obozu w Potulicach, gdzie straciła zdrowie *po czym* *alitero* /inw. I gr./.

Po powrocie z obozu pracowała w gospodarstwie rodziców, w lesie i szkole. Była aktywnym członkiem Ludowego Zespołu Teatralnego. 12.VIII

W 1948 r. wyszła za mąż za B. Borka, kier. szkoły w Kołeczkwie. Wychowywała pięcioro dzieci. Obecnie mieszka w Bojanie gm. Szemud. Była współorganizatorem *Koła Gospodarki Rolniczej* w Kołeczkwie i Bojanie, pełniła funkcję w zarządzie *Koła Gm. Związku* Kombatantów RP, była radną gminną i powiatową, *działalność* *och.* *Gminnej Spółdzielni* "Samopomoc Chłopska" w Szemudzie i Wejherowie. *W Międzygrodzie* *podczas* *funkcji* *krzyżowy*. *Zmarła 22.X.1996r. pochowana*
Została odznaczona m.in. Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medalem Zwycięstwa

wa i Wolności, honorową odzn. Zasłużonym Ziemi Gdańskiej, Orderem Serca Matki Wsi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Restituta Polonia.

B. Bork - Nad Slezą, Gdańsk 1978, passim; Kołeczkowo, Bojan 1993; Wspomnienia Potuliczczan, Lesów nr 12/1994; Rel. T. Bieszke, A. Liedtke (zbiory *Koła* - ZK i własne autora.

na cmentarzu parafialnym w Kielnie.

Astr.

Tej egz. (po funkcjach)

2

Bieszk Maria Magdalena zam. Bork, ps. "Brzózka" /1926-1996/, łączniczka Kmdy Gminnej nr 12 TOW "Gryf Pomorski" Kielno z siedz. w Koleczkowie.

Urodzona 22 VII 1926 r. w Koleczkowie, pow. morski/., córka Bernarda i Marii z d. Samson. Ukończyła iv kl. szk. powszch. w miejscu zamieszkania, po wojnie VII kl. szkoły podstawowej eksternist. i Szkołę Przysposobienia Rolniczego. Do zamążpójścia pracowała w rodzinnym małym gospodarstwie rolnym, dorabiając zbieraniem owoców leśnych i przy zajęciach szkółkarskich w leśnictwie Riekiełko. We wrześniu 1939 r. ukryła z ojcem i bratem Józefem polskie książki będące w łasnością szkoły i nauczycieli Połwiardowskich. Rodzina Bieszków odmówiła przyjęcia DVL, za co brat Józef skierowany został do Organisation Todt. Ojciec był żołnierzem oddziału partyzanckiego TOW "GP" por. A. Loepera /w 1944 r. został osadzony w więzieniu wejherowskim/. W początkach stycznia 1943 r. M. Bieszk została zaprzysiężona przez męża zaufania Kmdy Gminnej nr 12 T. Bieszke ps. "Byk". Powierzono jej funkcję łączniczki pomiędzy oddziałem koleczkowskim "Gryfa" a grupami partyzanckimi w terenie. Zaopatrywała też przebywających w schronach partyzantów głównie w materiały opatrunkowe. Jej bezpośrednim zwierzchnikiem był czk. Kmdy L. Kustusz ps. "Burza". Podczas pobytu ojca w więzieniu została 27 VI 1944 r. wywieziona z matką i pięciorgiem rodzeństwa do obozu w Potulicach, gdzie straciła zdrowie /po wojnie inwalidztwo I gr./.

Po powrocie z obozu pracowała w gospodarstwie rodziców, w lesie i szkole. Była aktywnym członkiem Ludowego Zespołu Teatralnego. W 1948 r. wyszła za mąż za B. Borka, kier. szkoły w Koleczkowie. Wychowała pięcioro dzieci. Mieszkała w Bojanie gm. Szemud. Była współorganizatorem Koła Gospodyń Wiejskich w Koleczkowie i Bojanie, pełniła funkcję w zarządzie Koła Gm. Związku Kombatantów RP, była radną gminną i powiatową, działała w Spółdz. "Samopomoc Chłopska" w szemudzie i Wejherowie. W Kółku Rolniczym pełniła funkcję księgowej. Zmarła 22 X 1996r. pochowana na cmentarzu parafialnym w Kielnie. Została odznaczona m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Restituta Polonia Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medalem Zwycięstwa i Wolności, honorową odzn. Zasłużonym Ziemi Gdańskiej, Orderem Serca Matki Wsi.

B. Bork, - Nad Słężą, Gdańsk 1978, pssim; B. Bork Koleczkowo, Bojan 1993, wspomnienia Potuliczczan, - "Lesdk" 1994 nr 12, Rel. T. Bieszke, A. Liedtke /zbiory Koła Zw. Kombatantów i własne autora/.

Bolesław Bork

Bieszka, zam. Bork

T-K-702/1593 3.

BORK MARIA MAGDALENA z d. Bieszka, ps. "Brzózka" /1926 - /, łączniczka Kom. Gminnej Nr 12 TOW GP Kielno z siedz. w Koleczkowie.

HHH V Ur. 22.VII.1926 r. w Koleczkowie /b.pow. morski/, c. Bernarda i Marii z d. Samson. Ukończyła IV kl. szkoły powsz. w miejscu zamieszkania, po wojnie VII kl. szkoły podstawowej eksternist. i Szkołę Przysposobienia Rolniczego. Do zamążpójścia pracowała w rodzinnym małym gospodarstwie rol., dorabiając zbieraniem owoców leśnych i przy zajęciach szkółkarskich w leśnictwie Piekiełko.

W wrześniu 1939 r. ukryła z ojcem i bratem Józefem polskie książki będące własnością szkoły i nauczycieli Poćwiardowskich. Rodzina Bieszków odmówiła przyjęcia DVL; za co brat Józef skierowany został do V Organization Todt. Ojciec związany z oddziałem partyzanckim TOW GP A. Loepera w 1944 r. został osadzony w więzieniu wejherowskim. W początkach stycznia 1943 r. została zaprzysiężona przez męża zaufania Kom.Gm. Nr 12 T. Bieszka "Byk". Powierzono jej funkcję łączniczki pomiędzy oddziałem koleczkowskim "Gryfa" a grupami partyzanckimi w terenie. Zaopatrywała też przebywających w schronach partyzantów głównie w materiały opatrunkowe. Jej bezpośrednim zwierzchnikiem był V czł. komendy L. Kustusz "Burza". Podczas pobytu ojca w więzieniu została 27.VI.1944 r. wywieziona z matką i pięciorgiem rodzeństwa do obozu w Potulicach, gdzie straciła zdrowie /inw. 1 gr./.

Po powrocie z obozu pracowała w gospodarstwie rodziców, w lesie i szkole. Była aktywnym członkiem Ludowego Zespołu Teatralnego. 12.VIII 1948 r. wyszła zamąż za B. Borka, kier. szkoły w Koleczkowie. Wycho- wała pięcioro dzieci. Obecnie mieszka w Bojanie gm. Szemud. Była współorganizatorem KGW w Koleczkowie i Bojanie, pełni funkcję w zarządzie koła gm. Związku Kombatantów RP, była radną gminną i powiatową, Gminnej Sp-ni "Samopomoc Chłopską" w Szemudzie i Wejherowie.

W Różku Rolniczym pełniła funkcję kasyjery.
Została odznaczona m.in. Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medalem Zwycięstwa i Wolności, honorową odzn. Zasłużonym Ziemi Gdańskiej, Orderem Serca Matkom Wsi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Restituta Polonia.
B. Bork - Nad Slezą, Gdańsk 1978, passim, Koleczkowo, Bojan 1993, Wspomnienia Potuliczian - Lesók nr 12/1994, rel. T. Bieszka, A. Liedtke, zbiory k. ZK i własne autora.

Bolesław Bork

komendą koleczkowską „Gryfa” przy współdziałaniu Amalii Hoppe, żony leśniczego z Dębogórze. Ostrzegł za pośrednictwem łącznika Idziego Górskiego przebywających w schronie „Lwia Jama” partyzantów koleczkowskich o planowanej przez Niemców obławie. Dowództwo jednak zlekceważyło ten kolejny sygnał, gdyż było wielokrotnie wprowadzane w błąd. Po bitwie partyzanckiej nad Słężą w dn. 29 II 1944 r. otrzymał z Komendy Powiatowej (M-1) rozkaz rozproszenia oddziału koleczkowskiego. Po przypadkowym wykryciu przez Niemców (podczas prac fortyfikacyjnych wokół Gdyni) jednego ze schronów grupy dębogórskiej, przeniósł się w rodzinne strony, gdzie przebywał do końca wojny. Po wojnie był zatrudniony w przedsiębiorstwach żeglugowych na statkach w charakterze kelnera i fryzjera. Po przejściu na emeryturę zamieszkał na stałe w Rumii. Zmarł w 1993 r., pochowany na cmentarzu w Rumii.

Wuj Franciszka, Ferdynand Józef Bieszk często przebywający w domu Bieszków w Koleczkowie był filomatą, pomorskim działaczem patriotycznym, podobnie jego synowie, w tym Stefan – poeta i ks. Kazimierz Bieszk, kaszubolog, profesor Seminarium Duchownego w Pelplinie, aresztowany w 1940 r. z powodu słuchania spowiedzi po polsku (zwolniony jako były oficer niemiecki odznaczony Orderem Krzyża Żelaznego).

Zbiory własne autora (wywiady z Bieszkim F., Grabowskim B., rel.: Bieszk A., Bork M., Hoppe T., Liedtke J. B.); Bork B., *Nad Słężą*, Gdańsk 1978; *St. Biogr. Pom. Nadw.*, t. 1

Bolesław Bork

Bieszk Maria Magdalena zam. Bork, ps. „Brzózka” (1926-1996), łączniczka Kmdy Gminnej nr 12 TOW „Gryf Pomorski” Kielno z siedzibą w Koleczkowie.

Urodzona 22 VII 1926 r. w Koleczkowie, pomorski, córka Bernarda i Marii z d. Samson. Ukończyła IV kl. szkoły powszechnej w miejscu zamieszkania. Pracowała w rodzinnym małym gospodarstwie rolnym, dorabiając zbieraniem owoców leśnych i przy zajęciach szkółkarskich w leśnictwie Piekielko. We wrześniu 1939 r. ukryła z ojcem i bratem Józefem polskie książki będące własnością szkoły i nauczycieli Poćwiardowskich. W początkach stycznia 1943 r. M. Bieszk została zaprzysiężona przez męża zaufania Kmdy Gminnej nr 12 T. Bieszke ps.

„Byk”. Powierzono jej funkcję łączniczki pomiędzy oddziałem koleczkowskim „Gryfa” a grupami partyzanckimi w terenie. Zaopatrywała też przebywających w schronach partyzantów w materiały opatrunkowe. Jej bezpośrednim zwierzchnikiem był członek Kmdy L. Kustosz ps. „Burza”. W dn. 27 VI 1944 r. została wywieziona z matką i pięciorgiem rodzeństwa do obozu w Potulicach, gdzie straciła zdrowie (po wojnie inwalidztwo I gr.).

30 Stos. biogr. konspiracji pomorskiej
1939-1945, pod red. A. Zakrawskiej i
S. Zawackiej, Tomii 1998, s. 4

5

Po powrocie z obozu w 1945 r. pracowała w gospodarstwie rodziców i w lesie. Ukończyła eksternistycznie VII kl. szkoły podstawowej i Szkołę Przynależności Rolniczego. Pracowała w szkole. Była aktywnym członkiem Ludowego Zespołu Teatralnego. W 1948 r. wyszła za mąż za B. Borka, kierownika szkoły w Koleczkowie. Wychowała pięcioro dzieci. Mieszkała w Bojanie gm. Szemud. Była współorganizatorem Koła Gospodyń Wiejskich w Koleczkowie i Bojanie, pełniła funkcję w zarządzie Koła Gm. Związku Kombatantów RP, była radną gminną i powiatową, działała w Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” w Szemudzie i Wejherowie. W Kółku Rolniczym pełniła funkcję księgowej. Zmarła 22 X 1996 r., pochowana na cmentarzu parafialnym w Kielnie.

Odmznaczona m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Restituta Polonia, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medalem Zwycięstwa i Wolności, honorową odznaką „Zasłużonym Ziemi Gdańskiej”, Orderem Serca Matki Wsi.

Rodzina Bieszków odmówiła przyjęcia DVL, za co brat Józef skierowany został do Organisation Todt. Ojciec był żołnierzem oddziału partyzanckiego TOW „GP” por. A. Loepera (w 1944 r. został osadzony w więzieniu wejherowskim).

B. B o r k, *Nad Słężą*, Gdańsk 1978, passim; B. B o r k, *Koleczkowo, Bojan* 1993, *Wspomnienia Potuliczian*, Lesôk 1994 nr 12, Rel. T. Bieszke, A. Liedtke, (zbiory Koła Zw. Kombatantów i własne autora).

Bolesław Bork

Buszewicz Irena z d. Rosikoń, ps. „Rita” (1903-1979), łączniczka WSK Garn. ZWZ-AK Toruń.

Urodzona 11 X 1903 r. w Sosnowcu; córka Edwarda, urzędnika i Marii z d. Trzmiel. W 1920 r. ukończyła Gimnazjum Żeńskie Miasta Sosnowca, w 1921 r. kurs handlowy w Krakowie. Po dwuletniej praktyce w Polskim Banku Przemysłowym w Sosnowcu pracowała jako księgowa w Tow. Przemysłowo-Handlowym „Piast” – Warszawa, Oddz. Sosnowiec. W 1925 r. wyszła za mąż za kupca-włókiennika Kazimierza Buszewicza, z którym przenieśli się do Częstochowy, później do Łodzi i Warszawy. Od 1935 r. zamieszkała w Toruniu (ul. Jęczmienia 22), gdzie przez pewien czas pracowała w firmie K. Jankowski Fabryka Sukna w Bielsku, Oddz. Toruń. Równocześnie udzielała się społecznie w opiece szkolnej (w komitecie zajmującym się pomocą dla harcerek). W 1938 r. ukończyła kurs obrony przeciwlotniczej. Od mobilizacji męża w poł. 1938 r. utrzymywała siebie i dzieci ze sprzedaży odzieży i mebli oraz z pomocy swojej rodziny ze Starachowic i rodziny męża z Kościana. Jesienią 1939 r. została wysiedlona przez Niemców ze swojego mieszkania na poddasze przy ulicy Sukienniczej 4. Za odmowę przyjęcia niemieckiej listy narodowościowej zmuszona do pracy jako robotnica w firmie Budich, z której usunięto ją za niewyrabianie normy.

Od początku okupacji wspólnie z Haliną Krzeszowską ps. „Ludmiła” – późniejszą referentką WSK KO Pomorze AK i Leokadią Hrynieczo – swoją przyjaciółką, brała

T: UK+702/1593 Pom.

Wejherowo

Biesiek Maria Magdaleno
1 v. Marty informacyjne
lc.

1. - - - 2. - - - 3. ^{reprezente} Wytkonno
 4. Bieszk Maria 5. - - - 1.
 6. - - - 7. - - -
 8. - - - 9. - - -
 10. Koteżkowskie (Kaszuby) 11. 1945
 12. Bork Bolesław: „Nad Słazą” śluz
 Str 109 [P.M. wywiezioną z sześciorą syn dzieci (mąż
 Bernard przebywał w więzieniu w Wejherowce)
 do obozu w Potulicach dn. 27.06.44].
 ELŻBIETY KT

1. - - - - 2. - - - - 3. - - - - ^{recepta.}
 4 Bork Maria 5 = d. Bieszk. - - - - ^{wekturawo}
 6. - - - - 7. - - - - ^{di.}
 8. - - - - 9 22. 27 1921/2
 10 Kótkoskawa p. wejhera 11 - 1945
 12. Pórk. Pórk. - ; Nad Ślęzą
 Nr 133 [Rel. B. M. wyprawy z odd. Socpomu wieszadła
 w Poludniach.]
 KF.

Bork Maria z d. Brieszk

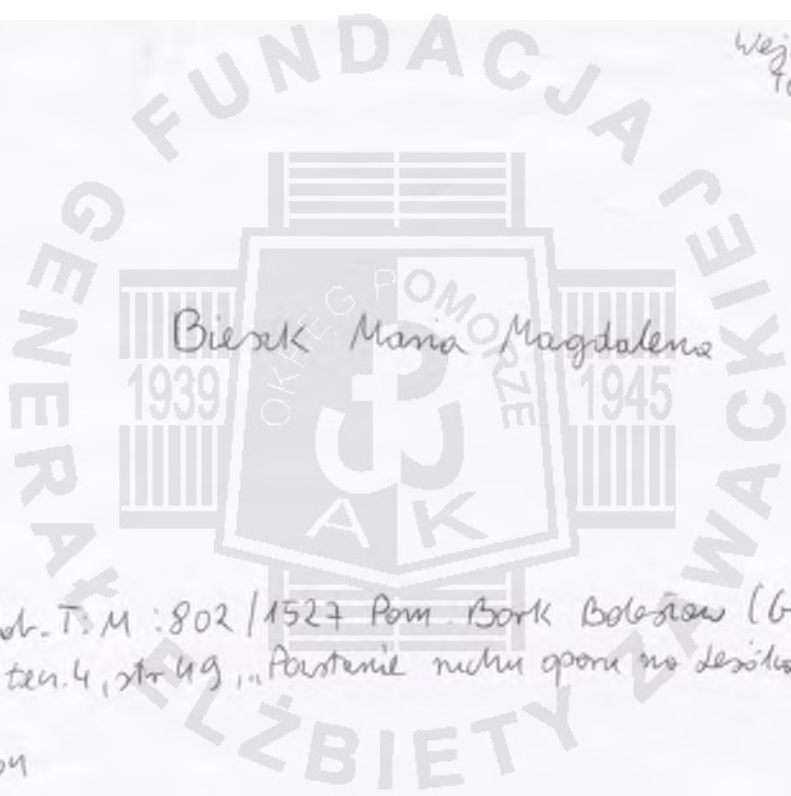
Wejherowo 3.

współpracę z grupą Loepure
nieznaną ark. Potulic (za inną grupę 1942/3) (grupy Volkolisty)

Znaleziono: list

6

Wejherowo 4
T04 GP

Biserka Maria Magdalena

zdr. T.M : 802 / 1527 Pom. Bork Bolesław (Gdynia)
ten. 4, str 49, „Pamięć nie ma oporu na deszczu”

21. 11. 2014

Bieszkowa Maria Magdalena Zam. Bork

